Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan talousvaliokunta
talousvaliokunta@eduskunta.fi

Lausunto
18.10.2022

Viite: KAA 7/2021 vp

Asia: Kansalaisaloite turpeen luokittelemisesta uusiutuvaksi energiavaraksi
Julkinen asiantuntijakuuleminen 21.10.2022

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että turpeen uusiutuvuudesta ei kannata säätää lailla, sillä se ei parantaisi turpeen asemaa konkreettisesti.

Suomessa turpeen asema määräytyy lähes yksinomaan EU-lainsäädännön perusteella, kun taas kansallisella lainsäädännöllä on pieni merkitys. Turve on määritelty osaksi EU:n päästökauppaa, mikä on jokaiselle jäsenmaalle sitovaa lainsäädäntöä. Turve ei ole uusiutuvaa myöskään muissa EU:n direktiiveissä eikä EU-maa Ruotsissa, jossa turpeeseen kohdistuu (päästökauppasektorilla) sama päästöoikeusmaksu kuin Suomessakin. Kansallisesti energiaturpeen käyttö on sallittu, ja esimerkiksi sen verotaso on matala. Näyttää myös epätodennäköiseltä, että päästöoikeuden hinta laskisi niin matalaksi, että nk. kansallista lattiahintamallia sovellettaisiin.

Selvästi merkittävin syy energiaturpeen käytön viime vuosien vähentymiselle on EU:n päästökaupan aiheuttama kokonaiskustannuksen nousu. Tällä hetkellä pelkkä päästöoikeusmaksu energiaturpeelle on korkeampi kuin sen markkinahinta ja vero yhteensä. Ennen kuin päästöoikeuden hinta lähti huomattavaan nousuun vuonna 2020, päästöoikeusmaksu oli vain murto-osa markkinahinnan ja veron summasta.

Kansallinen uusiutuvaksi luokitteleminen ei siis vaikuttaisi mitenkään edellä mainittuun EU-lainsäädäntöön eikä siten tekisi turpeen käyttämisestä yhtään nykyistä edullisempaa. Vaikutus jäisi ainoastaan symboliseksi eikä toisi konkreettisia hyötyjä.

Mikäli turpeen asemaa haluttaisiin konkreettisesti parantaa nykyisestä, jäisi ainoaksi vaihtoehdoksi (EU:sta eroamista lukuun ottamatta) alkaa neuvotella asiasta suoraan EU:n kanssa. Tämä vaatisi hallituksen ja todennäköisesti myös eduskunnan yhteisen päätöksen asiasta. Työ- ja elinkeinoministeriö kuitenkin toteaa, että tällaisen aloitteen läpimeno EU:ssa on erittäin epätodennäköistä, sillä EU nojaa turpeen kohtelussa vahvasti kansainvälisen ilmastopaneelin (IPCC:n) määritelmiin. Lisäksi EU:ssa energiaturvetta käyttävät ainoastaan Suomi ja Irlanti, joka on sitoutunut luopumaan siitä kuluvan vuosikymmenen aikana.

Petri Hirvonen
erityisasiantuntija